

Dosarul nr. 2ra-1733/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vîșcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, A. Malîi, I. Muruianu)

ÎNCHEIERE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Constantinov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 02 mai 2019, Vasile Constantinov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, concretizată ulterior, solicitând constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, încasarea de la bugetul de stat a prejudiciului moral în sumă de 140000 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 15000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că în perioada 25 iulie 2011-05 decembrie 2018, în termen de 80 luni, 26 de zile sau 7 ani, 4 luni și 26 de zile a fost examinată cauza în contencios administrativ cu privire la restabilirea sa în funcția deținută anterior.

În continuare a menționat că, în data de 25 mai 2011 a inițiat procedura cu privire la restabilirea sa în funcția deținută anterior în cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Astfel, în acest sens a depus un raport cu solicitarea de anulare a ordinului nr. 267 ef din 20 iunie 2008, emis în baza deciziei din 19 iunie 2008 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, prin care a fost concediat din funcția de Șef al Secției informații și evidențe operative a Ministerului Afacerilor Interne. La 04 iulie 2011, a depus repetat în adresa Ministerului Afacerilor Interne un raport prin care a solicitat anularea ordinului nr. 267ef din 20 iunie 2008. La 06 iulie 2011, prin răspunsul primit, a fost informat că, solicitările formulate nu pot fi admise, din motivul lipsei unei hotărâri de repunere în funcția deținută anterior.

La 27 iulie 2011 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea ordinului nr. 267ef din 20 iunie 2008 și restabilirea în funcția deținută anterior. În rezultatul judecării cauzei în fond, prin hotărârea din 24 mai 2012 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind nefondată

și depusă cu omiterea termenului de prescripție cererea de chemare în judecată. Prin decizia din 26 septembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție a fost casată integral hotărârea din 24 mai 2012 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată. După rejudecarea cauzei în fond, prin hotărârea din 27 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea depusă cu repunerea acesteia în termenul de prescripție, s-a anulat ordinul de concediere emis de Ministerul Afacerilor Interne nr. 267ef din 20 iunie 2008, în partea concedierii lui, cu restabilirea în funcția deținută anterior, s-a obligat Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să-i achite salariul mediu pentru perioada absenței forțate de la serviciu începând cu 20 iunie 2008 și până la ziua restabilirii și s-a încasat de la Ministerul Afacerilor Interne cheltuielile de judecată în mărime de 5000 de lei. Drept urmare a judecării cauzei în ordine de recurs, prin decizia din 25 septembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, a fost casată integral hotărârea din 27 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău. Prin hotărârea din 10 decembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată. Prin decizia din 22 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost casată hotărârea din 10 decembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, conform competenței teritoriale la Judecătoria Centru, mun. Chișinău. Prin hotărârea din 11 mai 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată și a fost anulat ordinul MAI nr.267 ef din 20 iunie 2008 în partea concedierii ca fiind neîntemeiat; a fost obligat Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova să emită ordinul cu privire la restabilirea în funcția deținută anterior, iar în caz de imposibilitate (lichidarea întreprinderii, instituției, organizației, reducerea statelor) să-i fie oferită o funcție echivalentă cu cea ocupată anterior și anume Șef al Direcției informații și evidență operativă al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, începând cu data de 20 iunie 2008 până la data de 03 septembrie 2013; a fost încasat din contul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul său salariul de funcție pentru perioada lipsei forțate de la muncă începând cu data de 02 aprilie 2012 până la data de 03 iulie 2013 (cu excluderea salariului primit în această perioadă în baza hotărârilor judecătorești), luând în considerare salariul mediu lunar al reclamantului în mărime de 7732,50 de lei; a fost încasat din contul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul său prejudiciul moral parțial în mărime de 10000 de lei și cheltuielile de judecată pentru serviciile de asistență juridică în mărime de 5000 de lei. Prin decizia din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul său și a fost casată hotărârea din 11 mai 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre prin care a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată. Prin decizia din 20 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul său și a fost casată decizia din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată. Prin decizia din 08 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea sa de apel și a fost admisă cererea de apel depusă de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova; a fost casată integral hotărârea din 11 mai 2016 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău și a fost emisă o hotărâre nouă prin care a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Vasile

Constantinov împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru perioada absenței forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral. Prin încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul său.

În atare circumstanțe, reclamantul a afirmat că statul i-a încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei de restabilire în funcție, or, cauza a fost judecată în termen de 80 de luni și 26 de zile sau 7 ani 4 luni și 26 de zile. În rezultatul încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, statul urmează să-i repare prejudiciul moral cauzat, care a fost estimat la suma de 7000 de euro, echivalentul în lei moldovenești suma de 140000 de lei. La fel, urmează a-i fi compensate și cheltuielile de asistență juridică, în legătură cu faptul că pentru a beneficia de asistența juridică din partea unui profesionist, a încheiat contracte de asistență juridică cu avocatul Vladimir Guzun, pentru serviciile cărui a achitat suma de 15000 de lei, cu titlu de onorariu.

Prin hotărârea din 16 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Constantinov și s-a constatat încălcarea dreptului lui Vasile Constantinov la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare înaintată de Vasile Constantinov împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM, Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea la serviciu, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu și prejudiciului moral; s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Vasile Constantinov, suma de 40000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei; s-au respins ca fiind neîntemeiate pretențiile reclamantului Vasile Constantinov cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, în partea ce excede suma adjudecată și privind încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 15000 de lei.

Prin decizia din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins, din lipsă de temei, cererea de apel depusă de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Iulian Găinaru și s-a menținut hotărârea din 16 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel apreciind circumstanțele în care s-a desfășurat procedura în cauza în care se invocă încălcarea, a constatat și este convins că termenul de judecare a cauzei a depășit limita rezonabilității.

În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că cauza în care se pretinde încălcarea, fiind un litigiu de muncă, s-a examinat începând cu data de 08 august 2011 până la 28 noiembrie 2018, perioadă care, în orice caz nu poate fi considerată rezonabilă, fiind vădit una excesivă.

Potrivit actelor judecătorești atașate la prezentul dosar, s-a constatat că, motivele de transmitere a cauzei spre rejudecare au fost diverse, însă, cele mai importante sunt: încălcarea de către instanța de fond a normelor de drept material, și anume neaplicarea dispozițiilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998; încălcarea competenței teritoriale de judecare a cauzei și existența a două decizii care nu se

supun căilor de atac contradictorii referitor la stabilirea competenței; omisiunea instanței de apel de a se expune asupra unui apel.

La acest comportament, care vizează casarea multiplă a soluțiilor instanțelor inferioare cu trimiterea la rejudecare, a opinat că, denotă o deficiență serioasă a sistemului judiciar.

Referitor la comportamentul reclamantului Constantinov Vasile, instanța de apel a reținut că, reclamantul a avut un comportament activ în cadrul procesului, s-a prezentat cu regularitate în ședințele de judecată, însă, din cauza solicitărilor acestuia de concretizare a pretențiilor și de prezentare a probelor suplimentare, examinarea cauzei a fost amânată.

Totodată, s-a stabilit că, ședințele de judecată au fost amânate inclusiv și la solicitarea Ministerului Afacerilor Interne, rezultând un comportament necorespunzător al acestui pârât.

S-a mai reținut că, mai multe ședințe de judecată nu au avut loc și din cauza instanței, motivele amânării fiind diverse: delegarea judecătorului la un seminar; concediu de boală; implicarea judecătorului într-o altă ședință de judecată; expirarea termenului preconizat pentru ședință; înaintarea declarațiilor de abținere.

În astfel de împrejurări, instanța de fond corect a constatat încălcarea dreptului reclamantului la judecare în termen rezonabil a litigiului de muncă, mai ales în condițiile în care reclamantul nu a contribuit în nici un fel la tergiversarea examinării cauzei, decât folosind drepturile sale procedurale.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că reclamantul este îndreptățit să-și apere dreptul său încălcat.

Totodată, instanța de apel a notat că, legislația nu oferă o enumerare exhaustivă a criteriilor de determinare a sumei compensatorii pentru prejudiciul moral suportat. Prin urmare, stabilirea quantumului sumei compensatorii pentru fiecare caz concret revine instanței de judecată, pornind de la circumstanțele individuale ale cauzei.

În speță, circumstanțele cauzei denotă incontestabil faptul că reclamantului i-au fost cauzate inconveniențe în rezultatul încălcării dreptului său la judecare în termen rezonabil a cauzei.

De altfel, intensitatea trăirilor psihice ale reclamantului se datorează naturii cauzei în care s-a constatat încălcarea, or litigiul este unul de muncă. Respectiv, importanța litigiului și interesul reclamantului în soluționarea rapidă a acestuia sunt majore.

Deci, modul de acordare a satisfacției echitabile trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanța și consecințele sale pentru victimă.

Așadar, ținând cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, instanța de apel a considerat că suma de 40000 lei, dispusă spre încasare de către instanța de fond, constituie o recompensă echitabilă pentru prejudiciul moral suportat, fiind suficientă pentru a aduce satisfacție reclamantului.

La 16 octombrie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat interpretarea eronată a legii, precum și

aprecierea arbitrară a probelor.

Concomitent, cu referire la prevederile art. 373 alin.(1), art. 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, a opinat că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat dreptul material ce reglementează încasarea prejudiciului prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

La fel, a considerat inadmisibile argumentele instanței de apel în justificarea admiterii acțiunii precum că ședințele de judecată s-au amânat din cauza comportamentului necorespunzător al pârâtului. Or, omisiunea reclamantului/intimatului de obiecta împotriva amânărilor ședințelor de judecată la solicitarea pârâtului nu-i permite de a pretinde violarea art.6 al Convenției. Respectiv, nu constituie temei de constatare a încălcării art. 6 din Convenție amânările realizate ca urmare a delegării judecătorului la seminar, aflării în concediu medical, precum și implicarea în altă ședință de judecată.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 14 noiembrie 2020 (Vol.II, f.d.107). Corespondența a fost restituită instanței cu mențiunea „nereclamat” (Vol.II, f.d.108-109).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 30 iulie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 16 octombrie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 16 septembrie 2020, conform scrisorii de însoțire (Vol.II, f.d.92). Din textul recursului se distinge recepționarea deciziei de către recurent la 18 septembrie 2020. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat